

Toldot – Jákob és Ézsau

Toldot Hetiszakasz tartalma תולדת

Szakaszunkban — Toldot (**1Mózes 25:19–28:9.**) — Jákob és Ézsau felcseperedéséről olvassunk, meg arról miként vette meg Jákob az elsőszülöttséget egy tál lencséért, és hogyan csalta ki – anyja segítségével – az atyai áldást, ami eredetileg Ézsauinak járt volna. Közben Izsák és Rivká a filiszteusok földjén hasonló megpróbáltatáson mennek keresztül, mint annak idején Ábrahám és Sára. A szakasz végén Jákob elindul nagybátyjához, Lábánhoz Mezopotámiába, hogy lányai közül feleséget válasszon magának és egyben eltűnjön egy időre a bosszút forraló Ézsau elől.

Izsák feleségül veszi **Rebekát**. Húsz gyermektelen évet követően imáik meghallgatásra találnak, és Rebeka megfog. Nehéz a terhessége, mivel „**a gyermekek tusakodtak a méhében**”; Istentől megtudja, hogy „**két nemzet van a te méhedben**”, és hogy a fiatalabb uralkodni fog majd az idősebb felett. – **1Mózes 25:19–23.**

Először **Ézsau** bújik elő; **Jákob** **Ézsau** sarkát markolva követi. **Ézsau**ból „**ügyes vadász, a mező embere**” lesz; **Jákob** pedig „**jámbor**” ember, sátorlakó. **Izsák** **Ézsaut** kedveli jobban, **Rebekának** **Jákob** a kedvence. Egy nap, éhesen és kimerülten térvén vissza a mezőről, **Ézsau** eladja elsőszülöttségi jogát **Jákobnak** egy tál vörös lencséből készült főzelekért. – **1Mózes 25:24–34.**

Gerárban, a **filiszteusok** földjén **Izsák** nővéreként szerepelteti **Rebekát**, attól tartván, hogy esetleg valaki, aki megkívánja az aszszonyt szépsége miatt, megöli érte őt. **Izsák** műveli a földet, kiássa a korábban apja, **Ábrahám** által ásott és a **filiszteusok** által betemetett kutakat, és egy sor új kutat is fúr: az

első kettő birtoklásáért viszály tör ki a **filiszteusokkal**, a **harmadik** kút vizét azonban békében élvezik. – **1Mózes 26:1–33.**

Ézsau két **hettita** nőt vesz feleségül. **Izsák** megöregszik és megvakul, és kifejezi óhaját, hogy mielőtt meghalna, megáldja **Ézsaut**. Miközben **Ézsau** távol van, hogy vadat ejtsen apjának, majd abból ízletes pecsenyét készít, **Rebeka** felöltözteti **Jákobot** **Ézsau** ruháiba, finom étket készít a kecskegidákból, és beküldi vele **Jákobot** atyjához. **Izsák** megáldja **Jákobot** „**az ég harmatával és a föld kövérségével**” és a fivére feletti uralommal. Amikor **Ézsau** visszatér, és a csalásra fény derül, **Izsák** csupán annyit tehet síró fiáért, hogy megjósolja: **Ézsau** a kardja után fog élni, és amikor **Jákob** elbotlik, elveszti uralmát a bátyja felett. – **1Mózes 26:34–27:41.**

Jákob elhagyja **Cháránt**, menekülve **Ézsau** haragja elől és hogy feleséget találjon magának anyja bátyjának, **Lábánnak** családjából. **Ézsau** vesz magának egy **harmadik** feleséget is, **Máchálátot**, **Ismáél** leányát. – **1Mózes 27:42–28:9.**

Chaim Shaul Glitzenstein: Rebeka terhessége

A világban élő sok millió ember nem csak külsőleg más, mint a többiek, hanem belső tulajdonságaik is különbözőek. Vannak veleszületett tulajdonságok, és vannak, amiket életük során maguk építenek szabad akaratukból. Azokkal a tulajdonságokkal szemben, melyeket szabadon választanak, a veleszületett tulajdonságok nincsenek az ellenőrzésük alatt. Ezeket a tulajdonságokat a szülőktől öröklik a génekben. Ezek általában olyasmik, amik nyíltan vagy rejtetten a szülőkből is ott vannak.

Ebben a hetiszakaszban olvasunk **Rebeka** terhességéről az ikrekkel, akik egyáltalán nem hasonlítanak egymásra. **Jákob** és **Ézsau**. Egyikük olyan ember lett, aki a sátorban ül, a másik pedig olyan, aki vadászik. Már anyjuk hasában is különböző hajlamaik voltak. **Jákob** ki akart mászni anyja hasából, amikor az a Szentély közelében sétált, és **Ézsau** akkor akart kijönni, mikor a mező közelében sétált. **Nagyon furcsa, hogy Ézsaunak ilyen természetes vágya volt a vadászatra, hiszen, ha felnőtt férfiként vonzódni kezd a harchoz/öléshez, szülei nemtetszése ellenére, az érthető, és lehetne mondani, hogy maga választotta, igaz? DE mégis, hogy lehet, hogy Izsáktól, aki igaz ember volt és teljes szívében Istennel kapcsolatban állt, ilyen sóvárgást örökölt a rossz dolgok iránt, hogy már az anyaméhben is jelen volt ez benne?**

Azért tanulságos ezt a kérdést megvitatni, mert itt kiderül, hogy mindenki okkal és céllal születik olyannak, amilyen, és nincsen rossz gyerek. Ugyanis Isten különböző feladatokat ad az embereknek, különböző tulajdonságokkal ruházza fel őket ahhoz, hogy az életükben teljesítsék a feladataikat. Van, akinek jó és szelíd jellemet ad, gyenge és passzív beállítottságot. Ők azok, akinek könnyű mindig a jó úton menni, és a rossztól elzárkózni, arról tudomást sem venni, hisz semmi hajlamuk a rosszra, és nem is érintkeznek vele, csak mindig adagolnak még egy kicsi és még egy kicsi jót az előzőekhez. Ez az élet csendes és biztonságos, mint a sátorban üldögélés. Aztán van az, akinek Isten olyan tulajdonságokat adott, hogy természetüknél fogva keresik a rosszat, ismerik, hajlamuk van rá, és sokszor találkoznak is vele, mert nekik az a dolguk, hogy ezzel megküzdjenek, és felülkerekedjenek. Ők a harcosok, akiknek a nehezebb feladat jutott, a sokszor elbukók, és mindig felállók, akik a saját belső démonjaikkal éppúgy küzdenek, mint a világban jelen levő gonosszal. és ha sikerül, akkor a gonoszságból is ki tudják hozni a maximális jót. **Jákobnak** a gyenge és passzív természete megkönnyítette a dolgát, hogy szelíd „sátorban ülő” emberré váljon, míg **Ézsau** szembe kellett néznie a rosszall. Nem azért, hogy a gonoszság rabjává váljon, hanem éppen ellenkezőleg, hogy a kísértésekkel megküzdve legyőzze azt. Ez Isten egyik kedvenc dolga: amikor az ember megküzd a kísértésekkel, és győztesként kerül ki a rossz ösztöneivel vívott harcban.

A reggeli imában kérjük Istent, hogy „ne vigyél kísértésbe” = „ál távinu lidéj niszájon”, mert nem akarjuk, hogy próbára tegyen minket és ellenállóképességünket, főleg nem a nekünk és rossz ösztöneinknek oly kíváncsatos helyzetekben! Tudjuk, hogy jobb is, ha nem kerülünk olyan helyre és helyzetbe, ahol nem biztos, hogy képesek leszünk uralkodni magunkon, mind lelkileg mind szellemileg.

Gut Sábész

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: Egy apa szeretete

Az e heti szidrában Izsákot két nagyon különböző fiú szülőjeként látjuk.

„A fiúk felnőttek. Ézsau ügyes vadász lett, a természet embere; Jákob azonban szelíd ember volt, aki otthon maradt a sátrak között. Izsák, akinek volt érzéke a vadakhoz, Ézsaut szerette, de Rebeka Jákobot szerette.” (1Mózes 25:27-28)

Nem nehéz megértenünk, hogy **Rebeka** miért szerette **Jákobot**. Istentől kapott egy jóslatot, amelyben azt mondta neki: „**Két nép van méhedben, és két nép válik el benned, az egyik nép erősebb lesz a másiknál, és az idősebb szolgálja majd a fiatalabbat.**” (1Mózes 25:23)

Jákob volt a fiatalabb. Úgy tűnik, **Rebeka** arra következtetett - és mint kiderült, helyesen -, hogy ő lesz az, aki folytatni fogja a szövetséget, aki hű marad **Ábrahám** örökségéhez, és aki tanítani fogja azt a gyermekeinek, tovább viszi a történetet a jövőbe.

Az igazi kérdés az, hogy miért szerette Izsák Ézsaut? Nem látta, hogy a természet embere, vadász, nem pedig elmélkedő vagy Isten embere? Elképzelhető-e, hogy csak azért szerette Ézsaut, mert az szerette a vadhúst? Vajon az étvágya uralkodott az elméjén és a szívéen? Nem tudta Izsák, hogy Ézsau hogyan adta el az elsőszülöttségi jogát egy tál levesért, és hogy később hogyan „vetette meg” magát az elsőszülöttségi jogot (1Mózes 25:29-34). Vajon ő volt-e az a valaki, akire Ábrahám szellemi örökségét rábízhatta volna?

Izsák bizonyára tudta, hogy idősebbik fia szeszélyes természetű ember, aki a pillanat érzelmeinek él. Még ha ez nem is zavarta őt, a következő, **Ézsaut** érintő epizód nyilvánvalóan igen: „**Amikor Ézsau negyvenéves volt, feleségül vette Juditot, a hettita Beéri leányát, és a hettita Elon leányát, Baszemátot is. Ők Izsák és Rebeka gyászát okozták.**” (1Mózes 26:34-35)

Ézsau otthonra lelt a **hettiták** között. Két asszonyukat vette feleségül. Ez az ember nem volt alkalmas arra, hogy tovább vigye az ábrahámi szövetséget, amely bizonyos fokú távolságot jelentett a hettitáktól és a **kánaánitáktól**, és mindattól, amit azok vallás, kultúra és erkölcs tekintetében képviseltek.

Izsák mégis egyértelműen szerette **Ézsaut**. Nemcsak az a vers mondja ezt, amellyel kezdtük. Hanem így is maradt. Az (1Mózes 27.) könyve, annak erkölcsileg kihívást jelentő történetével, amelyben **Jákob Ézsau**nak öltözött, és elvette az áldást, amelyet neki szántak, figyelemre méltó képet fest az **Izsák** és **Ézsau** közötti őszinte, mély szeretetről. Ezt már az elején érezzük, amikor Izsák megkérdezi **Ézsaut**: „**Készíts nekem olyan ízletes ételt, amelyet szeretek, és hozd el nekem enni, hogy megáldhassalak, mielőtt meghalok.**”

Rabbi Jonatan Sacks: Egy apa szeretete

(1Mózes 27,7) Itt nem **Izsák** fizikai étvágya beszél. Ez az ő vágya, hogy jóllakjon azzal az illattal és ízzel, amelyet idősebb fiához társít, hogy a koncentrált szeretet hangulatában megáldhassa őt.

A történet vége az, ami igazán érzékelteti a kettejük közötti mély érzéseket. **Ézsau** belép az általa készített étellel. Lassan **Izsák**, majd **Ézsau** is felismeri a velük szemben elkövetett csalás természetét. **Izsák** „hevesen reszketett”. **Ézsau** „hangos és keserű kiáltással tört ki”. **(1Mózes 27:33-34)**

Nehéz átadni ezeknek a leírásoknak az erejét: sok minden elveszik a fordításban. A **Tóra** általában keveset mond az emberek érzelmeiről. Az **Izsák** megköötözésének egész tárgyalása alatt a legcsekélyebb jelzést sem kapjuk arról, hogy mit érzett **Ábrahám** vagy **Izsák** a **Genezis** egyik legizgalmasabb epizódjában. A szöveg, ahogy **Erich Auerbach** mondta, „tele van háttérrel”, ami azt jelenti, hogy több marad kimondatlanul, mint kimondva. Az érzések mélysége, amelyet a **Tóra** leír, amikor **Izsákról** és **Ézsauról** beszél abban a pillanatban, így ritka és szinte lehengerlő. Apa és fia megosztják egymással az árulás érzését, **Ézsau** szenvedélyesen keres valamilyen áldást az apjától, **Izsák** pedig erre felbuzdulva felrázza magát. A köztük lévő szerelmi kötelék intenzív. A kérdés tehát változatlan erővel tér vissza: **miért szerette Izsák Ézsaut mindenek ellenére; vadsága, változékonysága és házasságon kívüli házasságai ellenére?**

A **bölcsek magyarázatot** adtak. Úgy értelmezték az „**ügyes vadász**” kifejezést, hogy **Ézsau** csapdába ejtette és becsapta **Izsákot**. Úgy tett, mintha vallásosabb lenne, mint amilyen valójában volt.

Van azonban egy egészen más magyarázat is, amely közelebb áll a szöveg egyszerű értelméhez, és nagyon megindító. **Izsák** azért szerette **Ézsaut**, mert **Ézsau** a fia volt, és a szülők ezt teszik. Feltétel nélkül szeretik a gyermekeiket. Ez nem jelenti azt, hogy **Izsák** nem látta **Ézsau** jellemének hibáit. Ez nem jelenti azt, hogy **Ézsaut** tartotta a megfelelő személynek a szövetség folytatására. És azt sem jelenti, hogy nem fájt neki, amikor **Ézsau** **hettita nőket** vett feleségül. A szöveg kifejezetten azt mondja, hogy igen. De ez azt jelenti, hogy **Izsák** tudta, hogy egy apának szeretnie kell a fiát, mert az a fia. Ez nem összeegyeztethetetlen azzal, hogy kritikusan viszonyuljon ahhoz, amit tesz. De egy szülő nem tagadja meg a gyermekét, még akkor sem, ha a gyermek csalódást okoz az elvárásainak. **Izsák** egy alapvető leckét tanított nekünk a szülői létről.

Miért Izsák? Mert tudta, hogy **Ábrahám elküldte fiát, Izmaelt**. Talán tudta, hogy ez mennyire fájt **Ábrahámnak**, és mennyire megbántotta **Izmaelt**. Van egy figyelemre méltó **midrás** sorozat, amely szerint **Ábrahám** meglátogatta **Izmaelt** még azután is, hogy elküldte őt, mások szerint pedig **Izsák** volt az, aki a megbékélést elérte, és elhatározta, hogy nem akarja ugyanezt a sorsot **Ézsaura** is rászabadítani.

Rabbi Jonatan Sacks: Egy apa szeretete

Hasonlóképpen, a lelke legmélyéig tisztában volt azzal, hogy a **Kötés próbája** mind az apjára, mind magára nézve milyen lelki árat jelentett. A **Jákobról, Ézsauról** és az áldásról szóló fejezet elején a **Tóra** elmondja, hogy **Izsák** vak volt. Van egy **Midrás**, amely szerint az **angyalok könnyei** hullottak, amikor látták, ahogy **Ábrahám** megkötözte a fiát, és fel-emelte a kést, ami **Izsák** szemébe esett, és emiatt megvakult **öregkorára**.” A próbatétel bizonyára szükséges volt, különben **Isten** nem parancsolta volna meg. De sebeket, lelki sebeket hagyott maga után, és **Izsák** elhatározta, hogy nem kell feláldoznia **Ézsaut**, a saját gyermekét. Bizonyos értelemben tehát **Izsák** feltétel nélküli szeretete **Ézsau** iránt **tikkun** volt az apa-fiú viszonyban a Kötés által okozott törésért.

Így, bár **Ézsau** útja nem a szövetség útja volt, **Izsák** atyai szeretetének ajándéka segített előkészíteni az utat a következő nemzedék számára, amelyben **Jákob** minden gyermeke a nyájban maradt.

Van egy lenyűgöző vita **két misnai bölcs** között, amely ezzel kapcsolatos. Van egy vers a **Mózes második könyvében (14:1)**, amely a zsidó népről így szól: „**Az Úrnak, a te Istenednek gyermekei vagytok**”. **Júda rabbi** úgy vélte, hogy ez csak akkor érvényes, ha a zsidók **Isten** gyermekeihez méltóan viselkednek. **Meir rabbi** szerint ez feltétel nélküli: akár úgy viselkednek a zsidók, mint **Isten** gyermekei, akár nem, attól még **Isten** gyermekeinek nevezik őket. (**Kiddusin 36a**)

Rabbi Meir, aki hitt a feltétel nélküli szeretetben, a nézete szerint cselekedett. Saját tanítója, **Elizeus ben Abujá** végül elvesztette hitét és eretnek lett, mégis rabbi **Meir** továbbra is együtt tanult vele és tisztelte őt, fenntartva, hogy élete utolsó pillanatában megbánta bűneit és visszatért **Istenhez**.

Ha komolyan vesszük a **judaizmusban** központi szerepet játszó **Avinu Malkeinu gondolatát**, miszerint királyunk mindenekelőtt a szülőnk, az azt jelenti, hogy a legmélyebb érzelmekkel ruházzuk fel az Istennel való kapcsolatunkat. **Isten** úgy birkózik velünk, mint a szülő a gyermekével. Mi úgy birkózunk vele, mint a gyermek a szüleivel. Ez a kapcsolat néha feszült, konfliktusos, sőt fájdalmas, mégis, ami mélységet ad neki, az a tudat, hogy megszakíthatatlan. Bármilyen történik, a szülő attól még szülő marad, a gyermek pedig gyermek marad. A kötelék mélyen sérülhet, de soha nem törik meg helyrehozhatatlanul.

Talán ezt jelezte **Izsák** minden nemzedék számára azzal, hogy továbbra is szerette **Ézsaut**, aki annyira különbözött tőle, annyira más volt a jelleme és a sorsa, de mégsem utasította el soha - ahogy a **Midrás** szerint **Ábrahám** sem utasította el soha **Izmaelt**, és megtalálta a módját, hogy kifejezze szeretetét. A feltétel nélküli szeretet nem kritikátlan, de megtörhetetlen.

Így kell szeretnünk a gyermekeinket - mert **Isten** is így szeret minket.

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

LXXVII. RÉSZ

1.§. Nem felelős viszont a következő esetben: Két gyertya állt előtte, az egyik égett, a másik nem. Az illető előbb meg akarta gyújtani az egyiket amelyik nem égett, és utána el akarta oltani azt, amelyik égett. Végül azonban fordítva cselekedett, és előbb eloltotta az égő gyertyát, és az után gyújtotta meg a nem égőt.

Ha egy lélegzetvételnél idő alatt oltotta el az egyiket és gyújtotta meg a másikat, akkor felelős. Igaz ugyan, hogy nem a másik eloltása előtt gyújtotta meg az első gyertyát, de nem késlekedett a meggyújtásával, és egyidejűleg hajtotta végre a két cselekedetet. Következésképp felelős. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

Ha valaki figyelmetlenségből, meghatározott szándék nélkül végez tiltott munkát, az nem vonható felelősségre.

2.§. Aki tiltott munkát szándékozott végezni, és hatékonyabban végezte el, mint szándékában állt, az felelős. Ha kevésbé hatékonyan hajtja végre, akkor nem felelős.

Miről is van szó? Valaki egy hátára akasztott terhet akar kivinni közterületre, de az elé lendül. Ekkor felelős, mert eredetileg kevésbé hatásosan akarta óvni, de végül hatásosabban óvta. Ha azonban maga elé függesztve akarta cipelni a terhet, és az a hátára lendült, akkor nem felelős, mert eredetileg jobban óvva akarta kivinni közterületre, és végül kevésbé óvva tette ezt.

3.§. [Az, aki egy tárgyat egy területről a másikra szállít át, a következő esetben vonható felelősségre:] Az illető köpenyt viselt, és egy terhet, amelyet általában ezen a módon szállítanak, a teste és az öltözéke közé helyezve vitt. Akár elől volt a teher, akár hátracsúszott a szállításkor, az illető felelős, mert valószínű volt, hogy a teher el fog mozdulni.

A fél munkavégzés

4.§. Aki tiltott munkát akart végezni szombaton, és bele is kezdett, és elvégzett annyit belőle, amennyi elegendő a felelősségre vonáshoz, az még akkor is felelős, ha nem fejezte be az elvégezni szándékozott munkát.

Például valaki levelet vagy szerződést akart írni szombaton. Ilyenkor nem mondjuk azt, hogy nem felelős mindaddig, amíg meg nem írja a teljes levelet vagy a szerződést, hanem amint két betűt leír, felelős. Hasonlóképpen, aki egy egész öltözetet akar megszőni, két fonat megszövése után már felelős. Noha ő egy teljes öltözetet akart befejezni, felelős, mert szándékosan elvégzett annyi munkát, amennyi elegendő ahhoz, hogy felelősségre lehessen vonni. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

A közös munkavégzés

5.§. Ha ketten végeznek el egy tiltott munkát, amelyet az egyikük maga is elvégezhetett volna, akkor nem felelős egyikük sem.

Ez akkor is érvényes, ha az egyik végezte el a tiltott munka egyik részét, és a másik a többit – például az egyik eltávolított egy tárgyat egy bizonyos területről, és a másik tette le a másik területre –, vagy ha elejétől végéig együtt végezték el a tiltott munkát. Például mindketten fogták a tollat és úgy írtak, vagy mindketten tartottak egy cipőt, és úgy vitték egyik birtokról a másikra.

EMBERBARÁT HETILAP

NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND NOVEMBER 1. – 30. KÖZÖTT

1.	szombat	Lech Lechá vége: 17,14	8,00	16,00	10.
2.	vasárnap		8,00	16,00	11.
3.	hétfő		7,00	16,00	12.
4.	kedd		7,00	16,00	13.
5.	szerda		7,00	16,00	14.
6.	csütörtök		7,00	16,00	15.
7.	péntek	♠ 15,59	7,00	16,00	16.
8.	szombat	Vájérá vége: 17,05	8,00	15,45	17.
9.	vasárnap		8,00	16,00	18.
10.	hétfő		7,00	16,00	19.
11.	kedd		7,00	16,00	20.
12.	szerda		7,00	16,00	21.
13.	csütörtök		7,00	16,00	22.
14.	péntek	♠ 15,50	7,00	16,00	23.
15.	szombat	Chájé Szará vége: 16,57 Újhold hirdetés	8,00	15,45	24.
16.	vasárnap		8,00	16,00	25.
17.	hétfő		7,00	16,00	26.
18.	kedd		7,00	16,00	27.
19.	szerda		7,00	16,00	28.
20.	csütörtök	Jajm kippur kotajn	7,00	16,00	29.
21.	péntek	Újhold ♠ 15,43	7,00	16,00	1.
22.	szombat	Toldot vége: 16,51	8,00	15,30	2.
23.	vasárnap		8,00	16,00	3.
24.	hétfő		7,00	16,00	4.
25.	kedd		7,00	16,00	5.
26.	szerda		7,00	16,00	6.
27.	csütörtök		7,00	16,00	7.
28.	péntek	♠ 15,38	7,00	16,00	8.
29.	szombat	Vájécé vége: 16,47	8,00	15,30	9.
30.	vasárnap		8,00	16,00	10.

H
E
S
V
Á
N

K
I
S
Z
L
É
V

Ismeretlen zsidók nyomában CVI. Keleti Artúr

Keleti Artúr, született Rosenberg Artúr (Budapest, 1889. november 9. – Budapest, 1969. november 7.) költő, műfordító. A legművészebb kiállítású magyar könyvek létrehozói közé tartozott.

Budapesten született Rosenberg Samu (Salamon) pénztárnok és Goldfinger Berta gyermekeként, zsidó családban. A budapesti Keleti Akadémián tanult, ahol elsősorban vállalatok, bankok számára képeztek szakembereket. Közben nyomdákban, nyomdai korrektorként is dolgozott, megismerte a tipográfia és a szép könyv készítésének titkait. Az 1910-es években banki alkalmazott volt. Munkáit *Az Újság*, a *Világ*, *A Hét* című lapok közölték, írásai jelentek meg a *Nyugatban*, valamint francia és német folyóiratokban is.

1912-ben egy kiállításon ismerkedett meg Gulácsy Lajossal. Biztatására jelentette meg első önálló verseskötetét, *A kámzsás festő strófáit*, melyben „valódi költő szólal meg, a modern ember nosztalgiája egy jobbnak s főleg művészebbnek képzelte világ után”. A kötetet Gulácsy illusztrálta, akivel a költő barátságot kötött. 1913-ban Olaszországba utazott és a festő társaságában egy ideig Padovában tartózkodott. Eredeti munkáinak második kötete, az *Angyali üdvözlés* csak tizenöt költeményt tartalmaz, köztük két háborúellenes verset (*A szegény przemysli lelkész naplójából* és a *Sírató ének ezerkilencszáztizenötben*).

1920-ban jelent meg verses komédiája, teljes címén *Az boldogtalan Raymondo és az szerentsés Bertrandus Lovagoknak Hiteles Szerelmes Története 7 képben, avagy: a csalfa Bertrandus Lovag házassága s Miképpen Ejtetek Törbe s küldetek el a Nemes Baymondo Lovag a Szent Sírhoz és hogyan jöve vissza s Mula ki. Grotesque Játék*. A darabot 1918-ban írta, de csak a háború után adták ki, Vértess Marcell illusztrációival. Későbbi kötetei is kitűnő művészek rajzaival díszítve jelentek meg.

Önálló munkái mellett franciául publikáló korabeli szerzőktől, köztük Georges Rodenbach belga szimbolista költő, író novelláiból fordított. Később lefordította Maurice Maeterlinck *Tintagiles halála* (*La Mort de Tintagiles*, 1894) című drámáját, mely 1922 karácsonyán jelent meg, (bár a könyvön az 1923-as évet tüntették fel).

Önálló munkái mellett franciául publikáló korabeli szerzőktől, köztük Georges Rodenbach belga szimbolista költő, író novelláiból fordított. Később lefordította Maurice Maeterlinck *Tintagiles halála* (*La Mort de Tintagiles*, 1894) című drámáját, mely 1922 karácsonyán jelent meg, (bár a könyvön az 1923-as évet tüntették fel).

Ismeretlen zsidók nyomában CVI. Keleti Artúr

A darabot Debussy zenéjével 1925-ben két alkalommal játszották a Zeneakadémián, Keleti Artúr rendezésében. Füst Milán írt róla méltatást a *Nyugatban*.

Szintén 1922 karácsonyán került az olvasók elé *Pax vobiscum...* című munkája. Az 1913-as padovai élményekből született, az olasz kisvárosról és lakóiról szóló versciklust „Gulácsy Lajosnak, Itália elborult szerelmesének” ajánlotta. A kötet illusztrálására Fáy Dezsőt, Gulácsy Lajos tanítványát kérte fel, és együttműködésükből igazi könyvművészeti műalkotás született.

Az *angyali üdvözlét* című kötet másodszor is megjelent (1927 karácsonyán), de ekkor már Molnár C. Pál fametszeteivel gazdagon illusztrálva. Keleti maga is alkotó módon részt vett az illusztrációk készítésében. A könyv művészi kialakítását a párizsi világkiállításon aranyéremmel tüntették ki. Elek Artúr írt róla ismertetést a *Nyugatban*.

1936-ban a Magyar Királyi Operaház bemutatta Keleti Artúr szövegével *Az két lovagok* című háromfelvonásos vígoperát. Zenéjét Kósa György szerezte, az előadás rendezője Oláh Gusztáv volt.

A békéscsabai Tevan Nyomda fennállásának negyvenedik évfordulója alkalmából adta ki Keleti Artúr művészien kivitelezett könyvét, *A bölcs Esopusnak és másoknak fabuláit* (1943. karácsony). Ebben a költő „egyre jobban beleélte magát Heltai Gáspár megmagyarosított Esopusa által a régi erdélyi magyar nyelv világába.” A háború után szintén Tevan Andornál jelent meg Anatole France már korábban lefordított könyvének, a *Nyársforgató Jakabnak* Hincz Gyula rajzaival díszített újabb kiadása.

Keleti Artúr költeményeiben középkori hangulat és modern életérzés keveredik, nosztalgiával tekint a letűnt korok felé; soraiból szinte vallásos szeretet és békevágány árad. A 20. század első évtizedeiben nálunk „Kner Imre ismerte föl a legmélyrehatóbban, hogyan állhat helyre újra a könyv valamikor egységes stílusa. Ő rendelkezett a legnagyobb szakmai tudással, felelősséggel és a tökéletes kivitelezés képességével, a képzőművészeti értelemben vett korszerű művészi magyar könyv létrehozása mégsem az ő nevéhez fűződik, hanem egy halkszavú költőéhez, Keleti Arthuréhoz.”

Sírja: Kozma utcai Izraelita temető: 1/D-39-2

Forrás: (wikipedia)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

KONCERT MEGHÍVÓ 2025.11.23.

MEGHÍVÓ

Érzelmek a kántor liturgia
és az operák világában

Zucker Immánuel

Tarnóc Daisy

Különleges dalest két csodálatos hangú művész részvételével

Időpont: 2025. november 23. 16:30

Helyszín: Nagy fuvaros utcai Zsinagóga

FELLÉPNEK:

Zucker Immánuel, főkántor - Neumark Zoltán kíséretével

Tarnócz Daisy, operaénekesnő - Bárkányi Éva zongorakíséretével

A belépés ingyenes! Mindenkit szeretettel várunk!

Férfiak részére fejfedő viselése kötelező. Az előadás a MAZSÖK támogatásával valósul meg.

Szervező: Streit Sándor, a Talmud Tóra Alapítvány elnöke

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XXXIII. rész

AZ ÓRÁN

NYELVSTÚDIÓ KIBUC DÁNBAN

בְּשִׁיעוֹר

הָאֵלֶּלֶךְ הַקִּיבּוּלִי

- אֵיפֹה אַתָּה עֹר, רֹאשֶׁטָא?
- אָנִי עֹר הַקִּיבּוּלִי בִּן הַעֲלִיל.
- הַעֲלִיל יֵשׁ הַרְבֵּה קִיבּוּלִים?
- בֵּן, הַעֲלִיל יֵשׁ הַרְבֵּה קִיבּוּלִים.
- עַם הַחֲרוּס-מַחְרִיקָה יֵשׁ קִיבּוּלִים?
- לֹא, הַחֲרוּס-מַחְרִיקָה אֵין קִיבּוּלִים.
- הַקִּיבּוּלִי בִּן יֵשׁ אֵלֶּלֶךְ?
- בֵּן, הַקִּיבּוּלִי בִּן יֵשׁ אֵלֶּלֶךְ-עֲבֹדָה.
- אַתָּה לֹמֵד הָאֵלֶּלֶךְ הַקִּיבּוּלִי בִּן?
- בֵּן, אָנִי לֹמֵד pe.
- הָאֵלֶּלֶךְ יֵשׁ הַרְבֵּה בֵּיתוֹת?
- לֹא, הָאֵלֶּלֶךְ, הַקִּיבּוּלִי בִּן יֵשׁ רַק שְׂעֵל בֵּיתוֹת.
- יֵשׁ הָאֵלֶּלֶךְ הַרְבֵּה תַלְמִידִים מַאֲרִצֵּי-הַחֲרוּסִים?
- לֹא, מַאֲרִצֵּי-הַחֲרוּסִים אֵין הַרְבֵּה.
- וּמַחְרִיקָה?
- עַם מַחְרִיקָה יֵשׁ רַק מַעַט תַּלְמִידִים.
- הָאֵלֶּלֶךְ יֵשׁ מִחְרִים, אֵל מִחְרֹת?
- הָאֵלֶּלֶךְ הַקִּיבּוּלִי בִּן יֵשׁ רַק מִחְרֹת.
- הַבֵּיתָ עֲבֹדָה? הִיא יֹפֶה?
- כֹּכָה - כֹּכָה.

יש van (nem
 ragozható)
 הרבה sok

אין nincs

osztály (esz, tsz)
 בֵּיתוֹת, בֵּיתוֹת

רק csak
 מַאֲרִצֵּי-הַחֲרוּסִים
 Egyesült Államok

מעט kevés, keveset
 אֵל vagy

RECEPT-TÁR

Csirkemell pirított rizzzel

Szerintem még sosem találkoztam olyan emberrel, aki ne szeretné az ázsiai hatású ételeket. Ez a recept persze egy olyan verzió, ami nagyon basic és nagyon kevés alapanyagból kihozható, de még megmarad az ázsiai ízélmény.

Hozzávalók: 2 fő

- 200 g rizs
- 150 g csirkemell
- 2 - 3 gerezd fokhagyma
- 300 g mirelit ázsiai zöldségmix (kiolvasztva)
- 5 - 6 ek olaj
- 1 db tojás
- 100 ml szójaszós
- 0.5 db citrom leve

Elkészítés:

A megúszós csirkés pirított rizs elkészítéséhez a rizst sótlan vízben úgy főzzük meg, mint ahogy a tésztát szoktuk, viszont figyeljünk arra, hogy ne főzzük szét, mert még pirítani fogjuk. Leszűrjük, hideg vízzel átmoszuk, amíg lehűl, és félretesszük.

A csirkemellet felcsíkozzuk, a fokhagymát pedig felszeleteljük. A kiolvadt zöldséget leitatjuk egy törülközővel vagy papírral, amennyire csak tudjuk.

Egy wokot vagy nagy serpenyőt füstölésig hevítünk, beleöntjük az olajat. Rátesszük a csirkét, majd 1 perc pirítás után hozzáadjuk a fokhagymát és zöldségmixet. 3-5 perc alatt készre pirítjuk, majd félrehúzzuk a serpenyőben az alapanyagokat, és a felszabadult helyre ütjük a tojást, amit elkezdünk keverni, és szárazra pirítjuk.

Jöhet hozzá a rizs, majd újabb 1-2 perc pirítás után meglocsoljuk a szójaszósszal és a citromlével. Ezzel is átforgatjuk, és tálaljuk.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

K	A POÉN 1. RÉSZÉ	HATAL- MASRA- NÓTT ME- SEALAK	HALK ZÖREJ	ERRE A HELYRE	AZ URÁN VEGYJELE	ALAT- TOMOS	DILET- TÁNS KÖLTŐ						
HÍRES MEZŐ- HEGYESI LÓFAJTA													
GYÖKE- REZIK					AZONOS MAGÁN- HANGZÓK VALÓ								
PAPI RUHA- DARAB													
TARTÓ- SZER- KEZET				LÓBIZTA- TO SZÓ VAN ITT HELYE				HALÁSZ- ESZKÖZ KLUB EGYEDE	VAGY, RÖVIDEN	A SZÁJ- ÜREG RÉSZE	RÚDVÉGI! FORDÍTOTT KÉTJE- GYŰ BETŰ	AZ ÓVÓNÓ SEGÉDJE	
UGYAN- CSAK, SZINTÉN			SPORT- SZERŰ SIKERE- SEN VÉD			ATTÓL FOGVA GYAKRAN FÜLLENT			A POÉN 2. RÉSZÉ HÁBOROG A TENGERT				
A TÁRGY RAGJA EREDETI LEZER!		TERMÉ- SZETES ÉDESSÉG NYAKVÉDŐ			A KÓRHÁZ JELE REDŐ- NYOS		SPANYOL FÉRFINEV ÉNEK						L
LÍTER, RÖVIDEN				HIE- RARCHIA LŐSZE- RES LÁDA							BELÜL NAGY! DERŰRE JÖHET!		
BŐ, LAZA													
VIZET FERTŐT- LENÍTŐ								KAIRÓI AMPER, RÖVIDEN				RÓMAI 1000-ES KÉSZLET- LISTA	
ORIENS, RÖVIDEN		KÜLFÖLDI PÉNZNEM OPPO- ZÍCIÓ						KUKORI- CAITAL HALKAN DALOLO					
SZEMBEN VAN!			ZENEI FÜGGELÉK RECEPT					VÉDJEGY RÉSZE! ÁTVÉ- SZELŐ		KÖLTŐI NAPSZAK ÁSVÁNYI ANYAG			
KÖNYV- TÁRI TAG ZÚDULÁS							JELENTŐS FŐLENY VERSENY HOSSZA						
					FILMES MŰTEREM ÜLEDÉKES KÖZET						ÁTŰT, A KÖZEPÉNI! LOCSOLÓ- ESZKÖZ		
KÖRCSIKI! DIÁK- ÉTKEZDE						HAMIS INDÍTEK DIVAT- MAGAZIN				BATU RANGJA SAKK- MŰSZÓ			
VUK SZÜLŐ- ANYJA				POSTAI KÜLDE- MÉNY EME					PÓLUS KARATE- FOKOZAT				
ÚJ-ZÉ- LANDI AUTOJEL NŐI NÉV			ELLEN- ŐRZÉS, RÖVIDEN ALULRA				GYAPJÚ- SZÖVET NÉMÁN ELUN!					PART- SZAKASZI!	!
				VALÓ A TANULÓ VEZETŐ JELE					LIFT ÜREGE DAL KÖZEPE!				HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ
VAS- DARAB!	A							TÖRÖK- ORSZÁG FŐ- VÁROSA					

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

IMAIK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Nov. 21. – 2025. Nov. 28.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
21. péntek	7:00	16:00
22. szombat	8:00	15:30
23. vasárnap	8:00	16:00
24. hétfő	7:00	16:00
25. kedd	7:00	16:00
26. szerda	7:00	16:00
27. csütörtök	7:00	16:00
28. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
21. péntek	15:43	22. szombat	16:51
28. péntek	15:38	29. szombat	16:47

Poén sarok

Az újdonsült anyuka felhívja a bartánójét,
és a kisbabáról kezd mesélni neki:
- Képzeld, pont olyan, mint az apja!
- Ne keseredj el, az a fő, hogy legalább
egészséges!

A 613 PARANCSOLAT

LXVIX.

„Szabaddá tenni a természet a 7. évben”

„Hat éven át vedd be földedet és gyűjtsd be termését. A hetedik évben hagy parlagon, és termését fogyszak néped szegényei, és maradékát egye a mező vadja; ezt tedd szőlőddel és olajfali-geteddel is.”

(2Mózes 23:10-11)

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléni tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt november 26.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor
Technikai asszisztens: Andrassy Béla